ارتباط رضایت از تحصیل با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری

میترا ادراکی، معصومه رامبد*، روح‌اله عبدلی

چکیده

مقدمه: رضایت از تحصیل به عنوان یکی از شاخص‌های اندازه‌گیری کیفیت یادگیری و آموزش دانشجویان شناخته شده است. رضایت از تحصیل ممکن است بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان اثر بگذارد. هدف از این مطالعه تعیین ارتباط رضایت از تحصیل با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری است.

روش: در یک مطالعه توصیفی- همبستگی، ۱۱۷ دانشجوی پرستاری، دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز به صورت سرشماری طی سال ۸۶-۸۵ شرکت کردند. میزان رضایت از تحصیل با استفاده از پرسشنامه‌ای روا و پایا؛ ارزیابی گردید، معدل ترم‌های قبلی دانشجو به عنوان معیاری از پیشرفت تحصیلی در نظر گرفته شد. داده‌ها با بکارگیری آزمون مجذور کای، ضریب همبستگی پیرسون و آنالیز واریانس تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج: میزان رضایت از تحصیل با معدل تحصیلی ارتباط معنادار آماری داشت ($p<۰/۰۰۰۰۱$ و $t=۱۱۴/۲۲$). به علاوه، رضایت از تحصیل در اغلب واحدهای مورد پژوهش (۵۶/۴ درصد) در سطح متوسط بود. میانگین رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی (معدل ترم‌های قبل دانشجو) در پایه‌های مختلف تحصیلی تفاوت معنادار آماری داشت. همچنین بین پیشرفت تحصیلی و جنس ارتباط معنادار وجود داشت.

نتیجه‌گیری: یافته‌های این مطالعه وجود ارتباط بین رضایت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری را نشان داد. بنابراین می‌توان رضایت از تحصیل را به عنوان شاخصی از کیفیت یادگیری دانشجویان و پیشرفت تحصیلی آنها در نظر گرفت.

واژه‌های کلیدی: ارتباط، رضایت از تحصیل، پیشرفت تحصیلی و دانشجویان پرستاری

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ بهار ۱۳۹۰؛ ۱۱(۱): ۳۲تا ۳۹

مقدمه

دانشگاه موفق، مؤسسه‌ای است که به طور دائم در حال رشد و شکوفایی توانایی‌ها بوده و به نوعی به دنبال تأمین نیازها و انتظارات دانشجویان و افزایش میزان رضایت‌مندی آنها باشد. محققان معتقدند تأمین رضایت‌مندی دانشجویان از عواملی است که در رشد و ارتقای مراکز آموزشی مؤثر است(۱).

با عنایت به این که دانشجویان، مشتریان مؤسسات آموزشی بوده؛ توجه به عقاید و انتظارات آنها و ارائه بازخورد به ایشان می‌تواند به عنوان یک ابزار قابل قبول در جهت ارزیابی کیفیت مراکز آموزشی در نظر گرفته شود. بررسی میزان رضایت از تحصیل می‌تواند پایه‌ای برای راهنمایی دانشجویان، و شاخصی برای بهبود

* **نویسنده مسؤول:** معصومه رامبد (مربی)، گروه داخلی- جراحی، دانشکده پرستاری، مامایی حضرت فاطمه(س) ، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی شیراز، شیراز، ایران. rambodma@gmail.com

میترا ادراکی (مربی)، گروه اطفال، دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه(س)، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی شیراز، شیراز، ایران. (mitraedraki@yahoo.com)؛ روح‌اله عبدلی، کارشناس ارشد پرستاری داخلی جراحی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران. (abdolinurse@yahoo.com)

این مقاله در تاریخ ۸۸/۶/۱۸ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ۸۸/۱۲/۱۵ اصلاح شده و در تاریخ ۸۸/۱۲/۲۲۰ پذیرش گردیده است.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-15]

عملکردها باشد و میزان موفقیت دانشگاه را نشان دهد(۲). از سوی دیگر بررسی رضایت دانشجو در افزایش آگاهی از فرایند آموزشی و کیفیت آن مفید بوده(۳) و گویای میزان توجه و علاقه دانشجویان به یادگیری و آموزش است(۱).

عوامل فردی و محیطی می‌تواند رضایت از تحصیل و پیشرفت دانشجو را تحت تأثیر قرار دهد. برخی از پژوهشگران خاطر نشان کردند فرهنگ و جو مؤسسه از عوامل محیطی است که می‌تواند روی رضایت از تحصیل اثر بگذارد(٤). از سوی دیگر جو یادگیری و آموزش از جمله محتوی دوره، روش و شیوه‌های تدریس، بازخورد، حمایت‌ها و شیوه‌های ارزشیابی می‌تواند رضایت دانشجو از تحصیل را متأثر سازد. علاوه بر این کل برنامه آموزشی، تیم آموزش و سیستم مدیریت دانشگاه از عواملی است که رضایت یادگیرنده را تحت الشعاع قرار می‌دهد(٥). ویژگی‌های فردی نظیر جنس، قومیت(٦)، ناتوانی(۷)، سن و اهداف و انتظارات فردی(۸) و همچنین متغیرهای تحصیلی از جمله تعداد افراد کلاس، و پایه تحصیلی نیز از عواملی است که در ایجاد رضایت‌مندی دانشجو می‌تواند نقش مهمی داشته باشد(۲).

علی‌رغم اهمیت رضایت از تحصیل در دانشجویان، تحقیقات محدودی در سایر کشورها در رابطه با دانشجویان پرستاری انجام شده است. در مطالعه‌ای که در نروژ با هدف تعیین میزان رضایت دانشجویان از فعالیت‌های بالینی و برنامه پرستاری انجام گرفت، نشان داد که دانشجویان از برنامه پرستاری رضایت نداشتند(۹). عدم رضایت از برنامه پرستاری در مطالعه برخی محققان دیگر نیز دیده می‌شود(۱۰و۱۱). این در حالی است که بیشتر دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه نورمن (Norman) و همکاران از تحصیلات پرستاری راضی بودند(۱۲). این نتایج متناقض گویای این نکته است که رضایت‌مندی دانشجویان پرستاری در شرایط مختلف، متفاوت است(۱).

برخی از محققان به نقش احتمالی پیشرفت تحصیلی بر رضایت از تحصیل اشاره نموده‌اند(۱۳و٤). پژوهشگران معتقدند معدل نمرات دانشجو که معیاری از پیشرفت تحصیلی وی است، با رضایت از تحصیل در ارتباط است(٤) و افرادی که رضایت بیشتری از تحصیل داشته اند، از معدل بالاتری برخوردار هستند(۱۵و۱٦). همچنین محققان خاطر نشان کردند که معدل و میانگین نمرات دانشجویان یکی از عوامل پیش‌بینی‌کننده رضایت از تحصیل است(٤). کوپ (Keup) نیز معتقد است نمره دانشجویان جدید الورود تحت تأثیر رضایت آنها قرار می‌گیرد(۱۷). برخی از مطالعات بر این باورند که رضایت از تحصیل با انگیزه، شخصیت، پیشرفت تحصیلی و دستاوردهای حرفه‌ای فرد در ارتباط است(۱٤و۱۸) و دانشجویانی که رضایت بیشتری نسبت به تحصیل خود دارند؛ جهت دریافت نمره‌ی بهتر، تلاش بیشتری از خود نشان می‌دهند(۱۹تا۲۱). این در حالی است که مالین(Malin) و همکاران بیان کردند رضایت از تسهیلات و امکانات موجود در دانشگاه ارتباطی با معدل فرد ندارد. اما این پژوهشگران نشان داده‌اند که میزان رضایت کلی از دانشگاه با معدل دانشجویان ارتباط معناداری دارد. این محققین همچنین مطرح کردند که احساس بهتر دانشجویان درباره عملکرد دانشگاه، رضایت بیشتر آنها از مؤسسه را در پی خواهد داشت(۲۲).

با توجه به نتایج حاصل از مطالعات فوق و تحقیقات محدودی که در زمینه ارتباط بین رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری در کشور و سایر نقاط جهان منتشر شده است، و با در نظر گرفتن تأثیر احتمالی عوامل فرهنگی و محیطی بر رضایت از تحصیل در دانشجویان(٤)، مطالعه‌ای با هدف تعیین ارتباط رضایت از تحصیل با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری انجام گرفت. پژوهشگر و همکاران امیدوارند که با بررسی متغیرهای این پژوهش و ارتباط بین آنها، رویکردهای مناسبی را برای ارتقای رضایت از

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-15]

تحصیل به مراکز آموزش پرستاری عرضه کرده و در نهایت به پیشرفت تحصیلی دانشجویان کمک نمایند.

روش‌ها

این پژوهش، یک مطالعه از نوع توصیفی- همبستگی (descriptive-correlation) است که به صورت مقطعی انجام شد. در این بخش از پژوهش متغیرهای رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی در یک گروه از دانشجویان پرستاری مورد سنجش قرار گرفت. کلیه دانشجویان دختر و پسر دانشکده پرستاری- مامایی حضرت فاطمه(س) وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شیراز جامعه پژوهش را تشکیل دادند.

با توجه به کوچک بودن جامعه پژوهش سرشماری از جامعه صورت گرفت و تمامی دانشجویان در دسترس که تمایل به شرکت در مطالعه داشتند، انتخاب شدند. محیط پژوهش دانشکده پرستاری- مامایی حضرت فاطمه(س) وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شیراز بود. در مجموع ۱۹۰ دانشجو در سال تحصیلی۸۶-۱۳۸۵ که در این دانشکده مشغول به تحصیل بودند بر اساس تمایل خود در مطالعه شرکت کردند. اطلاعات طی اردیبهشت و خرداد ماه سال ۱۳۸٦ جمع‌آوری گردید.

گردآوری داده‌ها با استفاده از فرم مشخصات فردی و پرسشنامه صورت گرفت. ابزار اصلی، پرسشنامه رضایت از تحصیل بود. این پرسشنامه توسط بحرانی و جوکار (۱۳۷۸) تهیه شده(۲۳) و نوشادی و مسعودی جهت سنجش رضایت از تحصیل در دانش‌آموزان پیش دانشگاهی آن را مورد استفاده قرار دادند(۲٤). پرسشنامه دارای ۱۳ گویه است. برای جلوگیری از سوگیری پاسخ‌ها، ٦ گویه از مجموع گویه‌ها به صورت منفی طراحی شده است. پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت ٥ درجه‌ای از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (٥) درجه‌بندی می شود و امتیاز کسب شده در محدوده ٦٥-۱۳ قرار می‌گیرد. نمره بالاتر نشانگر رضایت بیشتر دانشجویان از تحصیل محسوب می‌شود. سپس امتیاز کسب شده به سه دسته رضایت کم (۳۰-۱۳)، متوسط (٤٨-۳۱) و زیاد (٦٥-٤۹) طبقه‌بندی شد. متغیرهای سن، جنس، وضعیت تأهل و پایه تحصیلی به عنوان متغیرهای مداخله‌گر در نظر گرفته شد. علاوه بر این معدل ترم قبل دانشجویان که طبق مقالات موجود گویای میزان پیشرفت تحصیلی بود(۲٥و۲٦)، از روی پرونده آنها ثبت گردید.

پس از کسب اجازه و جلب همکاری معاونت محترم دانشگاه و دانشکده پرستاری مامایی حضرت فاطمه(س) و سپری شدن دو ماه از شروع ترم دوم تحصیلی، پژوهشگر طبق برنامه قبلی در کلاس‌های دانشجویان حاضر شده و در مورد هدف از پژوهش اطلاعات لازم را در اختیار دانشجویان قرار داد. سپس از واحدهای مورد پژوهش اجازه نامه کتبی دریافت نموده و از آنها درخواست نمود که پرسشنامه‌ها را در همان مکان پر کرده و به پژوهشگر تحویل دهند. پژوهشگر در زمان تکمیل پرسشنامه به منظور پاسخگویی یکسان و یکنواخت به سؤالات احتمالی نمونه‌ها در کلاس حضور داشت.

برای اطمینان از روایی پرسشنامه برای شرایط دانشگاهی، ده نفر از اساتید دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز ابزار را بررسی و مورد تایید قرار دادند. پایایی ابزار با استفاده از روش ضریب آلفای کرونباخ در مطالعه حاضر (α=۰/۸٥) به دست آمد. لازم به ذکر است بحرانی و جوکار و همچنین نوشادی و مسعودی در بررسی پایایی پرسشنامه رضایت از تحصیل میزان ضریب آلفای کرونباخ را در مطالعات خود ۰/۹۲ گزارش کردند(۲۳و۲٤).

داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS-14 تجزیه و تحلیل گردید. از آمار توصیفی و آزمون مجذور کای (جهت بررسی ارتباط متغیرهای کیفی سن و جنس و وضعیت تأهل با رضایت از تحصیل)، ضریب همبستگی پیرسون (جهت بررسی ارتباط بین رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیل) و آنالیز واریانس(جهت مقایسه میانگین رضایت

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-15]

از تحصیل در پایه‌های مختلف تحصیلی) استفاده شد.

نتایج

از ۱۹۰ پرسشنامه توزیع شده، تعداد ۱۱۷ پرسشنامه به صورت کامل دریافت شد (میزان برگشت ٦١/٥ درصد بود) ۹۹ نفر از دانشجویان زن(٨٤/٦ درصد) و ۱۱۰ نفر (۹٤ درصد) مجرد بودند. میانگین سنی واحدهای مورد پژوهش ۱/٦٣±٢١/٠٧ سال بود و ۷۵ نفر از آنها در محدوده سنی ۲۲-۲۰ سال قرار داشتند (٦٤/١ درصد). حداکثر و حداقل سن افراد شرکت‌کننده در مطالعه به ترتیب ۲۷ و ۱۸ سال بود.

رضایت از تحصیل در اکثر واحدهای مورد پژوهش (٥٦/٤ درصد) در سطح متوسط قرار داشت. میانگین و انحراف معیار رضایت از تحصیل ۱۱/۱۰±۳۷/۲۹ و بود (جدول۱).

جدول ۱: توزیع فراوانی سطوح رضایت از تحصیل دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری مامایی شیراز سال ۸٦-۱۳۸۵

سطوح رضایت از تحصیل	تعداد	درصد
کم (۳۰-۱۳)	٤٥	۳۸/٥
متوسط (٤٨-۳۱)	٦٦	٥٦/٤
زیاد (٦٥-٤٩)	٦	٥/١
جمع	۱۱۷	۱۰۰
میانگین± انحراف معیار	۱۱/۱۰±۳۷/۲۹	

بر اساس آزمون مجذور کای، رضایت از تحصیل با سن، جنس و وضعیت تأهل دانشجویان پرستاری ارتباط نداشت (p>۰/۰٥). تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون آنالیز واریانس نشان داد که بین میانگین رضایت از تحصیل در پایه‌های مختلف تحصیلی تفاوت معناداری آماری وجود داشت (P=۰/۰۰۳ و F=٥/۰۰). دانشجویان سال اول دارای حداکثر میانگین (٤٣/٨١±٩/٤٣) و دانشجویان سال چهارم حداقل رضایت از تحصیل (۳۳/۳۳±۱۰/۸۱) را داشتند (جدول ۲).

میانگین «معدل دانشجویان» ۱٥/۹٤ با انحراف معیار ۱/٤٨ بود. بین پیشرفت تحصیلی با جنس ارتباط معناداری وجود داشت(F =٥/۳۸ و p=۰/۰۰۱) و دانشجویان مونث نسبت به افراد مذکر از معدل بهتری برخوردار بودند. اما ارتباط بین سن و وضعیت تأهل با پیشرفت تحصیلی معنادار نبود (p>۰/۰٥). یافته‌ها همچنین نشان داد میانگین پیشرفت تحصیلی دانشجویان در پایه‌های مختلف تحصیلی با یکدیگر تفاوت معنادار آماری داشت (p=۰/۰۰۲ و F=٥/۳۸). معدل دانشجویان سال اول بیشتر از معدل دانشجویان سال دوم و سوم است. این درحالی است که کمترین میانگین معدل مربوط به دانشجویان سال دوم (۱٥/۳۱±۱/۳۹) و بیشترین میانگین مربوط به افرادی بود که سال چهارم تحصیلات دانشگاهی خود را سپری می‌کردند (١٦/٧٤±١/١٦) (جدول۲).

جدول۲: میانگین و انحراف معیار رضایت از تحصیل و معدل دانشجویان پرستاری در پایه‌های مختلف تحصیلی

متغیرها	پایه‌های تحصیلی				آزمون آماری آنالیز واریانس
	۱	۲	۳	٤	
رضایت از تحصیل	٤٣/٨١±٩/٤٣	۳٦/٥٨±۱۱/۲٦	۳٦/۰۷±۱۰/٥٥	۳۳/۳۳±۱۰/۸۱	F=٥/۰۰ P=۰/۰۰۳
پیشرفت تحصیلی (معدل ترم‌های پیشین)	۱٥/۹۲±۱/۰٦	۱٥/۳۱±۱/۳۹	۱٥/۷۹±۱/۸۱	١٦/٧٤±١/١٦	F=٥/۳۸ P=۰/۰۰۲

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-15]

نتـایج نشـان داد کـه رضـایت از تحصـیل بـا پیشـرفت تحصیلی (معـدل تـرم‌هـای قبـل دانشـجو) ارتبـاط داشـت (r=۰/٤۸ P=۰/۰۱)

بحث

این مطالعه به بررسی ارتباط بین رضـایت از تحصـیل و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری پرداخت.

برخی محققان معتقدند بررسی میزان رضایت از تحصیل در دانشجویان، ابزار بسیار خوبی برای ارزیابی دانشـگاه و پیشرفت تحصـیلی دانشـجویان محسـوب مـی‌شـود(٤). یافتـه‌هـای پـژوهش نشـان داد کـه بیشـتر از نیمـی از دانشجویان پرستاری رضایت متوسطی از تحصـیل خـود داشتند. این یافته با نتایج سایر مطالعات همخـوانی نـدارد. یافته‌های پژوهش محققین در نروژ نشـان داد ۷۰ درصـد از دانشـجویان پرسـتاری از کیفیـت برنامـه پرسـتاری رضایت نداشتند(۹). در انگلیس نیز بیشـتر دانشـجویان از برنامه آموزشی دانشکده ناراضی بودند و اعتقاد داشـتند کـه برنامـه آموزشـی ایـن دانشـکده نیـاز بـه بـازنگری دارد(۲۵). یافته‌های حاصل از سایر پژوهش‌ها نیـز حـاکی از آن است که اکثر دانشجویان پرسـتاری از برنامـه‌هـای آن رضایت نداشتند(۱۰و۱۱). عدم همخوانی ایـن یافتـه بـا سایر مطالعات احتمالا به این دلیـل اسـت کـه در پـژوهش حاضر رضایت از تحصیل بـه طـور کلـی مـورد بررسـی قرار گرفت. در حالی که سایر محققـین در مطالعـات خـود به بررسی «رضایت از برنامه پرستاری» پرداختند. علاوه بر تفـاوت واژه‌هـای مـورد بررسـی؛ کشـور، مؤسسـه و فرهنگ می‌توانـد از عوامـل تأثیرگـذار بـر متفـاوت بـودن رضـایت دانشـجویان باشـد(٥). توجـه کـادر پرسـتاری دانشکده پرستاری مامایی به دانشـجویان، مناسـب بـودن محیط فیزیکی دانشگاه، برنامه‌ریزی‌هـای دقیـق مـدیران و مسـؤولین دانشـکده پرسـتاری و مامـایی دانشـگاه علـوم پزشـکی شـیراز، در نظـر گـرفتن کمـک هزینـه بـرای دانشـجویان، ارائـه مشـاوره‌هـای آموزشـی و تربیتـی از عواملی اسـت کـه احتمـالاً در افـزایش سـطح رضـایت از تحصیل دانشجویان این مرکز اثر گذاشته است.

وجود ارتباط بین پایه‌های تحصیلی و رضایت از تحصیل در ایـن پـژوهش بـا نتـایج حاصـل از سـایر مطالعـات همخـوانی دارد (۲۸و۲۷). دانشـجویان سـال اول حـداکثر میزان رضایت از تحصیل را در مقایسه با سایر پایه‌هـای تحصیلی داشتند. این یافته مشابه با نتایج مطالعه بای‌کـال (Baykal) و همکـاران اسـت(۱). ایـن در حـالی اسـت کـه سطح رضایت دانشجویان در طی سال دوم کاهش یافـت. این مسأله می‌تواند به این دلیل باشد که دانشجویان جدید الورود با امید و آرزوهای فراوان و انتظارات متعـدد وارد دانشـگاه مـی‌شـوند، امـا در سـال دوم وقتـی کـه بـا جـو دانشگاه آشنا شـده و آروزهـا و خواسـته‌هـای شخصـی خود را متناقض با جو دانشگاه می‌بینند، احساس ناامیـدی و یأس پیدا می‌کنند(۱). از سـوی دیگـر دانشـجویان سـال چهارم در این پژوهش کمترین میزان رضایت از تحصـیل را گزارش نمودند. این یافته با مطالعه بای‌کـال (Baykal) و همکاران همگون بود. حجم کار زیاد (از جمله پروژه‌هـا، تکـالیف) از عـواملی اسـت کـه مـی‌توانـد در کـاهش رضایت‌مندی دخالت داشته باشد. از طـرف دیگـر دغدغـه پیدا کردن شغل در آینده، بالا بودن تعداد افـراد بیکـار در کشور، کمبود حمایت از سوی کادر آموزشـی و اعضـای دانشگاه از موارد دیگری است کـه ممکـن اسـت رضـایت دانشجویان را تحت‌الشعاع قرار دهد(۱).

یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین میـانگین پیشـرفت تحصیلی در پایه‌های مختلف تحصـیلی تفـاوت معنـاداری داشت و حداکثر میـانگین معـدل مربـوط بـه دانشـجویان سال چهارم بود. کمتر بـودن تعـداد واحـدهای درسـی در این پایه، آشنا شدن دانشجویان به جـو دانشـگاه، و ارائـه واحدهای بالینی در طـی ایـن سـال از مسـائلی اسـت کـه ممکن است در افزایش معـدل دانشـجو و بهبـود پیشـرفت تحصیلی آنها مؤثر باشد.

وجود ارتباط بین رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-15]

در دانشجویان پرستاری با مطالعات سایر پژوهشگران همخوانی دارد(۱۸و۱۷و۱۹تا۲۱و۲۹). هرزبرگ معتقد است رضایت به عنوان یک عامل انگیزشی می‌تواند روی عملکرد و فعالیت‌های فرد اثر بگذارد و سبب افزایش شناخت، دستاوردها، احساس مسؤولیت و پیشرفت فرد شود(۳۰). پیس بیان می‌کند بین رضایت از تحصیل، تلاش، دستاوردها و پیامدها به صورت دایره‌وار ارتباط دو طرفه وجود دارد. بدین صورت که افزایش میزان تلاش فرد سبب می‌شود که فرد دستاوردها و پیشرفت‌های بیشتری را به دست آورد. با افزوده شدن میزان دستاوردها، رضایت از تحصیل نیز در شخص بهبود می‌یابد. رضایت در کنار دستاوردها و پیشرفت‌های به دست آمده جو دوستانه و حمایتی را برای دانشجو فراهم می‌کند که افزایش تلاش فرد و رضایت بیشتر وی را در پی خواهد داشت. بنابراین بر طبق این مدل انتظار می‌رود با بهبود پیشرفت تحصیلی، رضایت از تحصیل نیز افزایش یابد. به علاوه، با توجه به دو طرفه بودن این ارتباط، رضایت از تحصیل منجر به پیشرفت تحصیلی نیز خواهد شد(۱۹).

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به کم بودن تعداد نمونه مورد پژوهش اشاره کرد. بنابراین توصیه می‌شود پژوهشی با تعداد شرکت‌کننده بیشتر و در مراکز آموزش پرستاری در نقاط مختلف کشور انجام شود و با یکدیگر مورد مقایسه قرار گیرد.

از محدودیت‌های دیگر پژوهش، کم بودن نسبت پاسخ‌دهی دانشجویان(۶۱/۵۷ درصد) بود. علی‌رغم تلاش پژوهشگران جهت جلب همکاری بیشتر واحدهای مورد مطالعه، بسیاری از دانشجویان تمایلی به شرکت در تحقیق نداشتند. شاید دانشجویانی که رضایت کمی از تحصیل داشتند در مطالعه شرکت نکرده باشند و این امر احتمالاً می‌تواند در نتایج پژوهش تأثیر گذاشته باشد. لذا به سایر پژوهشگران پیشنهاد می‌گردد با تشویق دانشجویان و ارائه مشاوره به آنها سعی نمایند که تمایل آنها را برای شرکت در مطالعه خود جلب کنند.

با توجه به این که در این مطالعه با افزایش پایه تحصیلی، میزان رضایت تحصیلی کاهش می‌یابد می توان استدلال کرد که عوامل مختلف آموزشی(۵)، محیطی و فرهنگی می‌تواند رضایت از تحصیل را متأثر سازد(٤). بنابراین پیشنهاد می‌شود عوامل مخرب رضایت از تحصیل در پایه‌های مختلف تحصیلی شناسایی و مداخلاتی در جهت رفع این عوامل انجام گیرد.

کمترین میانگین معدل مربوط به دانشجویان سال دوم بود، بنابراین پیشنهاد می‌شود علل بروز افت تحصیلی از طریق مشاوره در این افراد مورد بررسی قرار گیرد و بر اساس علل، برنامه‌ریزی برای رفع این مسأله صورت گیرد.

در این مطالعه «رضایت از تحصیل» به طور کلی مورد سنجش قرار گرفت. سایر پژوهشگران، ابعاد رضایت فرد از جمله رضایت از سطح آموزشی دانشگاه، تسهیلات، منابع مالی و هزینه‌های مورد نیاز، محیط فیزیکی دانشگاه، نحوه ثبت‌نام، ایمنی و امنیت دانشگاه را مورد بررسی قرار دادند؛ انجام پژوهش بیشتر در این زمینه در آینده پیشنهاد می‌گردد.

نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نشان داد که پیشرفت تحصیلی با رضایت از تحصیل در ارتباط است، بنابراین باید بررسی رضایت‌مندی دانشجویان، از ابعاد مهم یادگیری و آموزش قرار گیرد و با ارائه مشاوره و حمایت اجتماعی به دانشجویان سعی در افزایش انگیزش و رضایت‌مندی آنها و به تبع آن پیشرفت تحصیلی ایشان بشود. یافته‌های این پژوهش می‌تواند در جهت برنامه‌ریزی مدرسین و مسؤولین دانشکده‌های پرستاری مفید واقع شود.

قدردانی

این مقاله حاصل طرح مصوب دانشگاه علوم پزشکی

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-15]

شیراز با شماره ۳۰۳٤-۸۵ می باشد. از کلیه کسانی که در انجام این تحقیق صمیمانه با پژوهشگران همکاری داشته‌اند، از جمله دانشجویان دانشکده پرستاری مامایی حضرت فاطمه(س) و معاونت محترم پژوهشی این مرکز تشکر و قدردانی می‌گردد.

منابع

1. Baykal U, Sokmen S, Korkmaz S, Akgun E. Determining student satisfaction in a nursing college. Nurse Educ Today 2005: 25, 255–262.
2. Ansari E W, Oskrochi R. What matters most? Predictors of student satisfaction in public health educational courses. Public Health 2006; 120, 462–473.
3. Ansari E W. student nurse satisfaction levels with their course: Part 2-effect of academic variables. Nurse Educ Today 2002: 22, 171–180.
4. Umbach D P, Porter RS. How do academic department impact student satisfaction. Research in Higher Education 2002; 43(2):209-234.
5. Ansari EW, Oskrochi R. What really' affects health professions students satisfaction with their educational experience? Implications for practice & research. Nurse Educ Today 2004; 24, 644–655.
6. Gravener P A. Promoting active learning in large lecture classes. Nurse Educ 1997; 22(3), 21–26.
7. Rhodes R S, Davis D C, Odom B C. Challenges and rewards of educating a profoundly deaf student. Nurse Educ 1999; 24 (3): 48–51.
8. Kinsella F E, Willaims W R, Green BF. Student nurse satisfaction: implications for the common foundation programme. Nurse Educ Today 1999; 19: 323–333.
9. Espeland V, Indrehus O. Evaluation of students' satisfaction with nursing education in Norway. J Adv Nurs 2003; 42: 226.
10. Ramsden P. A performance indicator of teaching quality in higher education: The Course Experience Questionnaire. Studies in Higher Education 1991; 16, 129–150.
11. Cowman S. Student evaluation: a performance indicator of quality in nurse education. J Adv Nurs 1996; 24, 625–632.
12. Norman L, Buerhaus I P, Donelan K, McCloskey B, Dittus R. Nursing Students Assess Nursing Education. J Prof Nurs 2005; 21(3):150–158.
13. Karemera D, Reuben L, & Shillah M. The effects of academic environment and background characteristics on student satisfaction and performance; the case of South Carolina State University's School of Business. Coll Stud J 2003; 37(2): 298.
14. Elliott K, Shin D. Student satisfaction: An alternative approach to assessing this important concept. Journal of Higher Education 2002; 23: 197-209.
15. Centra J, Rock D. College environments and student achievement. Am Educ Res J 1983; 8: 623–634.
16- Lavin D E. The prediction of academic performance. New York: Russell Sage Foundation; 1965.
17. Keup J R. Promoting new-student success: Assessing academic development and achievement among first-year students. New Directions for Student Services 2006; 114:27-46.
18. Konrad C. The relationship of nursing student quality of effort, satisfaction, and self reported perceptions of learning gains in associate degree nursing programs in specialized colleges. [Ph.D dissertation]. Illinois State University, United States –Illinois; 2002. Retrieved January 5, 2008, from ProQuest Digital Dissertations database. (Publication No. AAT 3064516).
19. Pace R. Achievement and quality of student effort. In Tomlinson R, Walberg H (Eds.). Academic work and educational excellence: Raising student productivity. Berkeley: McCutchan Publishing Corp; 1986, p. 292-295.
20- Bean J. (1980). Dropouts and turnover: The synthesis and test of a casual model of student attrition. Research in Higher Education 1980; 12, 155-187.
21. Bean J, Bradley R. Untangling the satisfaction performance relationship for college students. Journal of Higher Education 1986; 57, 393-412.
22. Malin J, Bray J, Dougherty T, Skiner K. Factors affecting the performance and satisfaction of men and

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-15]

women attending college. Research in Higher Education1980; 13: 15-129.
23. Bahrani M & Joukar B. The study on the factors and the source which is effect on the determining tendency in school students. The Function of Center of Shiraz University of Sciences. Azar 1378. http://www.shirazu.ac.ir/index.php?page_id=2616. Online [24 Nov 2009]

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-15]

The Relationship between Nursing Students' educational Satisfaction and their academic success

Mitra Edraki[1],Masoumeh Rambod[2],Rouholah Abdoli[3]

Abstract

Introduction: *Students' educational satisfaction has been identified as an indicator of the quality of the students' learning and educational system. It may also affect academic success among students. The aim of this study was to determine the relationship between nursing students' educational satisfaction and their academic success.*

Methods: *It was a descriptive co-relational study. One hundred seventeen nursing students in Nursing & Midwifery school of Shiraz University of Medical Sciences, selected by convenience sampling method, participated in the study during school year of 2006-2007 . The data were collected by education satisfaction standardized questionnaire. Academic success was determined by students' Grade Point Average (GPA). Data were analyzed by chi-square test, independent T–test and ANOVA.*

Results: *The findings of this study showed that there is a relationship between students' educational satisfaction and their academic success ($t= 114.22$, $p<0.0001$). In addition , educational satisfaction among the subjects was in a moderate level (56.4%). Statistical analysis indicated that there was a significant difference between the educational satisfaction and academic success and various students ' university entrance year . In addition, there was an association between students' grade point average and their gender.*

Conclusion: *This study indicated that there is an association between nursing students' educational satisfaction and their academic success. Therefore, Students' educational satisfaction can be an indicator of the quality of learning and academic achievement in nursing students.*

Key words: *Association, educational satisfaction, academic success, nursing students*

Addresses:
[1]Instructor, Department of Pediatricts Nursing,School of Nursing and Midwifery, Shiraz University of Medical Sciences and Health Services, Shiraz, Iran. Email: mitraedraki@yahoo.com
[2](✉)Instructor, Department of Medical Surgical Nursing,School of Nursing and Midwifery, Shiraz University of Medical Sciences and Health Services, Shiraz, Iran . E-mail :rambodma@gmail.com
[3] Master of Science in Medical Surgical Nursing, School of Nursing and Midwifery, Shiraz University of Medical Sciences and Health Services, Shiraz, Iran. Email: abdolinurse@yahoo.com

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-15]